

SASE FAST

KORISNIČKO UPUTSTVO

FAST
KLIK DO PAMETNE ODLUKE

1. Modul 1 - Pretraga kompanija i vrijednosnih papira	4
2. Modul 2 - Opći podaci i vlasništvo	10
3. Modul 3 - Finansijski izvještaji	14
4. Modul 4 - Finansijski pokazatelji	17
5. Modul 5 - Usporedba pokazatelja	23
6. Modul 6 - Horizontalna analiza	26
7. Modul 7 - Analiza obveznica	28
8. Modul 8 - Lista za praćenje	30
9. Modul 9 - Nalozi i transakcije	33
10. Modul 10 - Prometi i indeksi	37
11. Modul 11 - Indeksi	39
12. Modul 12 - Aktuelna preuzimanja	42
13. Ostale opcije	44
14. FAST Paketi	48
15. Terminologija - glosar	50

Umjesto uvoda...

"Investiranje bez analiziranja finansijskih izvještaja je kao igranje pokera bez gledanja u svoje karte."

Peter Lynch

Modul 1 - Pretraga kompanija i vrijednosnih papira

1 Modul 1 - Pretraga kompanija i vrijednosnih papira

Pretraga kompanija i vrijednosnih papira

Pregled trgovanja po prometu

Pretraga po simbolu ili nazivu: Traži

Vrijeme promje...	Simbol	Naziv emitenta	Srednji...	% Promj...	Naj...	Naj...	Naj...	Naj...	Tran...	Kolici...	Promet KM
Segment: Kotacija IF-ova											
23-03-2021 00...	MIGFRK2	ZIF MI Group dd Sarajevo	1,00	0%	0,90	100		4.800	1,00	0	0,00
26-03-2021 00...	NPRFRK2	ZIF Naprijed dd Sarajevo	0,91	0%	0,92	300		1.050	1,00	0	0,00
07-04-2021 00...	PRPFRK2	ZIF Prof Plus dd Sarajevo	3,70	0%	0,00	0		293	3,99	0	0,00
18-02-2021 00...	PVNFRK3	ZIF Prevent invest dd Sarajevo	2,50	0%	2,25	100		0	0,00	0	0,00
03-08-2020 00...	CRBFRK1	ZIF CROBIH Fond dd Mostar	4,10	0%	0,00	0		111	3,70	0	0,00
01-04-2021 00...	EFNFRK1	ZIF Eurofond-1 dd Sarajevo	0,60	0%	0,54	200		486	0,60	0	0,00
07-04-2021 00...	FRTFRK1	ZIF Fortuna fond dd	1,21	0%	1,33	1.482		0	0,00	0	0,00
16-06-2020 00...	HRBFRK2	ZIF Herbos fond d.d. Tuzla	5,98	0%	0,00	0		3.065	0,00	0	0,00
29-03-2021 00...	BIGFRK3	ZIF BIG Investiciona grupa dd Sar...	1,01	0%	1,02	2.000		0	0,00	0	0,00
12-02-2020 00...	BNSFRK2	ZIF Bonus dd Sarajevo	6,12	0%	0,00	0		500	5,51	0	0,00
02-03-2021 00...	BSNFRK2	ZIF Bosfin dd Sarajevo	0,90	0%	0,81	1.107		0	0,00	0	0,00
			(11 Simbola)	0,00%						0	0,00 KM
Segment: Kotacija dionica privrednih društava											
06-04-2021 00...	BSNLR	Bosnalijek d.d. Sarajevo	16,00	0%	15,85	340		617	16,98	0	0,00
02-11-2020 00...	SRPVRK1	Sarajevska Pivara dd Sarajevo	11,50	0%	0,00	0		150	11,50	0	0,00
			(2 Simbola)	0,00%						0	0,00 KM
Segment: Kotacija obveznica											
	KNTSK1A	Obveznice Kantona Sarajevo - 4 e...	0,00	0%	0,00	0		0	0,00	0	0,00
	KNTSK2A	Obveznice Kantona Sarajevo - 5. ...	0,00	0%	0,00	0		0	0,00	0	0,00
23-11-2018 00...	FBIHK1...	FBIH obveznice ratna potrazivanja...	97,00	0%	0,00	0		0	0,00	0	0,00

"Pretraga kompanija i vrijednosnih papira" je glavni modul FAST-a i polazna osnova za većinu drugih modula FAST-a. U osnovi, ovo je spisak svih uvrštenih vrijednosnih papira, sortiranih po [tržišnom segmentu i sub-segmentu](#) kojem pripadaju. Pored toga, ovaj pregled omogućava i uvid u trenutno stanje na tržištu.

Pri vrhu prozora se nalazi polje za pretragu:

Pretraga kompanija i vrijednosnih papira

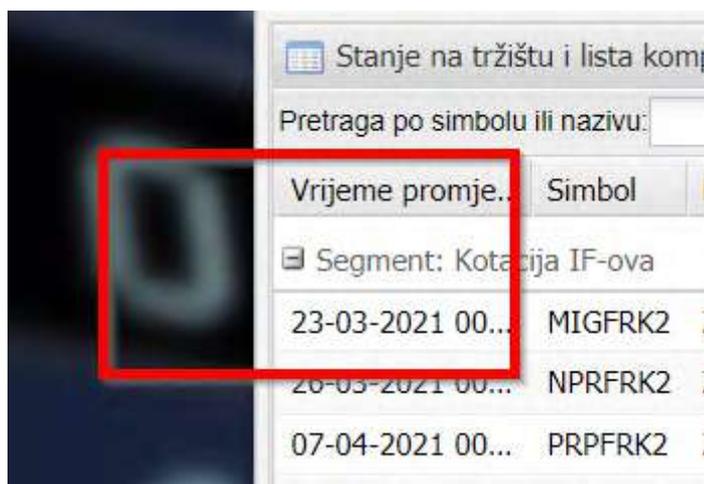
Pregled trgovanja po prometu

Pretraga po simbolu ili nazivu: Traži

Vrijeme promje...	Simbol	Naziv emitenta	Srednji...	% Promj...	Naj...	Naj...
Segment: Kotacija IF-ova						
23-03-2021 00...	MIGFRK2	ZIF MI Group dd Sarajevo	1,00	0%	0,90	100
26-03-2021 00...	NPRFRK2	ZIF Naprijed dd Sarajevo	0,91	0%	0,92	300
07-04-2021 00...	PRPFRK2	ZIF Prof Plus dd Sarajevo	3,70	0%	0,00	0
18-02-2021 00...	PVNFRK3	ZIF Prevent invest dd Sarajevo	2,50	0%	2,25	100
03-08-2020 00...	CRBFRK1	ZIF CROBIH Fond dd Mostar	4,10	0%	0,00	0
01-04-2021 00...	EFNFRK1	ZIF Eurofond-1 dd Sarajevo	0,60	0%	0,54	200
07-04-2021 00...	FRTFRK1	ZIF Fortuna fond dd	1,21	0%	1,33	1.482
16-06-2020 00...	HRBFRK2	ZIF Herbos fond d.d. Tuzla	5,98	0%	0,00	0
29-03-2021 00...	BIGFRK3	ZIF BIG Investiciona grupa dd Sar...	1,01	0%	1,02	2.000
12-02-2020 00...	BNSFRK2	ZIF Bonus dd Sarajevo	6,12	0%	0,00	0
02-03-2021 00...	BSNFRK2	ZIF Bosfin dd Sarajevo	0,90	0%	0,81	1.107
			(11 Simbola)	0,00%		
Segment: Kotacija dionica privrednih društava						
06-04-2021 00...	BSNLR	Bosnalijek d.d. Sarajevo	16,00	0%	15,85	340

Dovoljno je ukucati dio naziva emitenta ili [simbola](#) vrijednosnog papira i FAST će prikazati sve [simbole](#) koji zadovoljavaju kriterije pretrage.

Radi bolje preglednosti, svaki [tržišni segment / sub-segment](#) se može "skupiti" (eng.: fold). Dovoljno je kliknuti na mali '-' znak ispred naziva segmenta, kao što je vidljivo na slijedećoj slici:

Opis kolona Modula 1

Vrijeme promjene:	Predstavlja datum i vrijeme zadnje trgovine kod predmetnog simbola . Vrijeme se samo prikazuje ako je na aktuelni dan došlo do trgovine tim simbolom , u protivnom tu stoji 00:00:00.
Simbol:	Skraćeni naziv vrijednosnog papira, dodjeljen od strane RVP-a. Detalji .
Naziv emitenta:	Puni naziv emitenta (izdavaoca) vrijednosnog papira.
Srednji kurs:	Zvanični službeni kurs (ukoliko na odabrani dan nije bilo trgovine tim simbolom) odnosno preovlađujuća cijena (ukoliko je bilo trgovine) predmetnog simbola
% Promjena:	Procentualna promjena u odnosu na zadnji službeni kurs predmetnog simbola
Najbolja kupovna cijena:	Cijena iz kupovnog naloga koji se nalazi na prvom mjestu za izvršenje (eng. „Best Bid“).
Naj.kup.količina:	Količina iz kupovnog naloga sa najboljom cijenom (Best Bid).
Najbolje prodajna količina:	Količina iz prodajnog naloga koji se nalazi na prvom mjestu za izvršenje (eng. „Best Ask“).
Naj.prod. cijena:	Cijena iz prodajnog naloga koji se nalazui na prvom mjestu za izvršenje („Best Ask“).
Transakcije:	Broj trgovina koji je obavljen sa odabranim simbolom predmetnog dana.
Količina:	Broj prometovanih vrijednosnih papira odabranog simbola za predmetni dan.
Promet KM:	Promet u KM ostvaren sa vrijednosnim papirom predmetnog dana.

Mogućnost sortiranja po kolonama

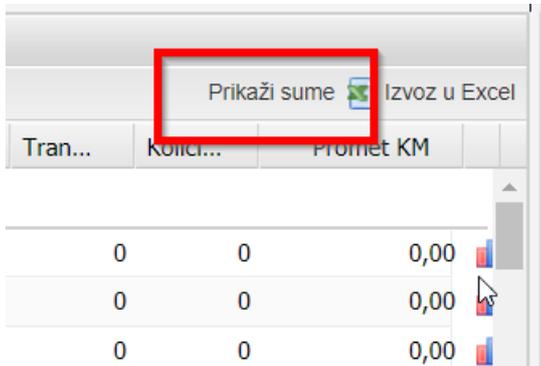
Klikom na naziv neke kolone vrši se sortiranje po tom parametru. Sortiranje se obavlja unutar pojedinačnih [segmenata i subsegmenata tržišta](#).

The screenshot shows a table with columns: Srednji..., % Promj..., Naj..., and Naj... A dropdown menu is open over the '% Promj...' column, showing options: 'Sortiraj rastućim redoslijedom', 'Sortiraj padajućim redoslijedom', 'Stupci', and 'Grupiranje po ovom polju'. The table rows include data for 'ajevo', 'tar', and 'ro'.

	Srednji...	% Promj...	Naj...	Naj...
ajevo	2,50	0%	2,25	100
tar	4,10	0%	0,00	0
ro	0,60	0%	0,54	200

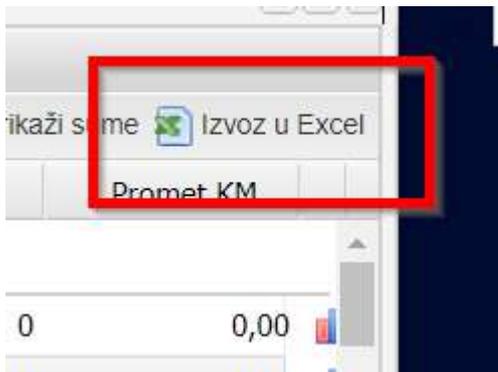
Uključivanje / isključivanje prikaza suma

Klikom na odgovarajuće dugme u gornjem desnom uglu prozora uključuje / isključuje se prikazivanje sumarnih podataka za svaki od [segmenata i sub-segmenata tržišta](#) (broj transakcija; prometovanih vrijednosnih papira; promet u KM).

Izvoz u Excel

Omogućuje eksportovanje prikazanih podataka u Excel fajl radi daljne obrade.

Interakcija modula "Pretraga kompanija i vrijednosnih papira" sa drugim modulima

Modul 1 predstavlja polaznu tačku za većinu ostalih modula FAST-a. Ukoliko se na red određenog [simbola](#) uradi desni klik, prikazuje se slijedeći meni:

Vrijeme promje...	Simbol	Naziv emitenta	Srednji...	% Promj...	Naj...	Naj...
23-03-2021 00...	MIGFRK2	ZIF MI Group dd Sarajevo	1,00	0%	0,90	100
26-03-2021 00...	NPRFRK2	ZIF MI Group dd Sarajevo	0,91	0%	0,92	300
07-04-2021 00...	PRP	ZIF MI Group dd Sarajevo	0,70	0%	0,00	0
18-02-2021 00...	PVN	ZIF MI Group dd Sarajevo	0,50	0%	2,25	100
03-08-2020 00...	CRB	ZIF MI Group dd Sarajevo	0,10	0%	0,00	0
01-04-2021 00...	EFN	ZIF MI Group dd Sarajevo	0,50	0%	0,54	200
07-04-2021 00...	FRT	ZIF MI Group dd Sarajevo	0,21	0%	1,33	1.482
16-06-2020 00...	HRB	ZIF MI Group dd Sarajevo	0,98	0%	0,00	0
29-03-2021 00...	BIG	ZIF MI Group dd Sarajevo	0,01	0%	1,02	2.000
12-02-2020 00...	BNS	ZIF MI Group dd Sarajevo	0,12	0%	0,00	0
02-03-2021 00...	BSNRK2	ZIF Bosna dd Sarajevo	0,90	0%	0,81	1.107
(11 Simbola)				0,00%		
Segment: Kotacija dionica privrednih društava						
06-04-2021 00...	BSNLR	Bosnalijek d.d. Sarajevo	16,00	0%	15,85	340
02-11-2020 00...	SRPVRK1	Sarajevska Pivara dd Sarajevo	11,50	0%	0,00	0
(2 Simbola)				0,00%		
Segment: Kotacija obveznica						

Pored toga, iz Modula 1 je moguće putem "prevlačenja" (eng.: "drag & drop") u prozore drugih modula izvršiti odabir simbola za ciljni modul, i to:

- [Opći podaci i vlasništvo](#) ("Profil emitenta")
- [Lista za praćenje](#) ("Portfolio tracker")
- [Nalozi i transakcije](#) (1 i 2)

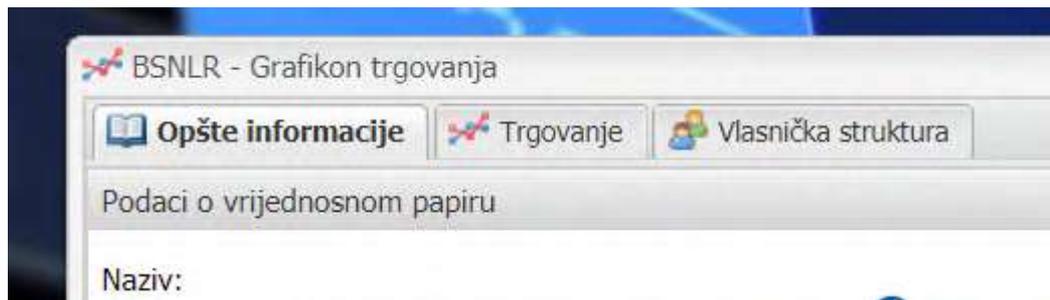
Daljna mogućnost aktiviranja modula "Nalozi i transakcije" je i dupli klik na određeni [simbol](#) - nakon toga se otvara Modul 9 sa selektiranim [simbolom](#).

Modul 2 - Opći podaci i vlasništvo

2 Modul 2 - Opći podaci i vlasništvo

Ovaj modul nema samostalan odabir ili pretragu simbola ili kompanija; emitent se odabire putem [Modula 1 - "Pretrage kompanija i vrijednosnih papira"](#), na način da se željeni simbol "prenese mišem" (drag & drop) iz prozora "Pretraga kompanija" u prozor "Opći podaci i vlasništvo". U tu svrhu, oba prozora moraju biti otvorena / vidljiva.

Modul 2 ima tri razdjelnika („Tab“-a) u gornjem redu – Opšte informacije, Trgovanje i Vlasnička struktura.

Opšte informacije

Tab "Opšte informacije" uključuje osnovne podatke o emitentu kao naziv (firmu), adresu, registrovanu djelatnost, kontakt podatke, sastav Nadzornog odbora i Uprave, broj uposlenih, te podatke o vrijednosnim papirima - oznaku, broj i nominalnu vrijednost emitovanih vrijednosnih papira.

Trgovanje

Ovdje se pomoću odabira početnog i krajnjeg datuma može definisati period za koji se žele podaci o trgovanju sa predmetnim vrijednosnim papirom.

Nakon što se odabere željeni period i pritisne na „Osvježi podatke“, prikazuju se slijedeći podaci:

Datum	Sre...	% promjena	Cijena otvar...	Cijena zatvar...	Naj.kup.cijena	Naj.prod.cije...	Naj.kup.količ...	Naj.prod.koli...	Akumulirana...
06-04-2021	16,00	0%	16,00	16,00	15,85	16,99	340	100	
01-04-2021	16,00	-5.83%	16,00	16,00	16,00	17,00	736	300	
26-03-2021	16,99	6.19%	16,99	16,99	15,73	17,00	124	300	
23-03-2021	16,00	0%	16,00	16,00	15,72	17,00	187	300	
19-03-2021	16,00	0%	16,00	16,00	15,63	17,00	912	300	
18-03-2021	16,00	0.31%	16,00	16,00	15,63	17,00	1.612	300	
16-03-2021	15,95	-0.34%	15,58	16,00	15,57	17,00	187	300	
15-03-2021	16,00	-0.06%	16,00	16,00	15,58	16,50	534	906	
08-03-2021	16,01	-2.97%	16,01	16,01	15,75	16,99	685	906	
03-03-2021	16,50	2.87%	16,50	16,50	15,71	17,00	701	906	
02-03-2021	16,04	1.49%	15,81	16,25	15,71	16,50	839	1.299	
19-02-2021	15,80	0%	15,80	15,80	15,81	16,50	20	1.299	
16-02-2021	15,80	-1.86%	15,80	15,80	15,80	17,00	531	906	
05-02-2021	16,10	0%	16,10	16,10	15,62	17,48	647	76	
04-02-2021	16,10	0%	16,10	16,10	15,62	16,10	885	738	

Datum: Datum predmetne trgovine

Srednji kurs (zvanični službeni kurs): Objašnjenje kod [Terminologije](#)

% promjena: procentualna promjena u odnosu na prethodni dan trgovine

Cijena otvaranja: cijena inicijalne aukcije (za simbole kojima se trguje [kontinuiranim načinom trgovine](#)) odnosno cijena prve aukcije (za simbole kojima se trguje [aukcijskim načinom trgovine](#)).

Cijena zatvaranja: zadnja cijena po kojoj se obavila trgovina predmetnim [simbolom](#) za dati dan

Naj.kup.cijena i Naj.prod.cijena: Označavaju cijenu najboljeg kupovnog i najboljeg prodajnog naloga nakon završetka trgovine za taj dan.

Naj.kup.količina i Naj.prod.količina: Označavaju raspoložive količine u najboljem kupovnom i najboljem prodajnom nalogu za taj dan.

Akumulirana kamata: Iznos akumulirane kamate kod obveznice za predmetni dan. Akumulirana kamata je novčani iznos koji je kupac obveznice dužan dodatno platiti prodavcu (pored cijene obveznice). Za detalje vidjeti [Čista vs. Prljava cijena obveznice](#).

Transakcije: Broj transakcija sa odabranim [simbolom](#) predmetnog dana.

Količina: Prometovana količina vrijednosnih papira za predmetni dan.

Promet: Promet u KM ostvaren trgovinom odabranim [simbolom](#) za predmetni dan.

Tržišna kapitalizacija: Označava tržišnu vrijednost kompanije za predmetni dan. ([Terminologija](#))

Max kurs / Min kurs: Maksimalna i minimalna cijena po kojoj se predmetnog dana trgovalo odabranim [simbolom](#).

Max. kurs u 52 sedmice / Min.kurs u 52 sedmice: Maksimalna i minimalna cijena predmetnog simbola u godini koja prethodi predmetnom datumu.

Prikazane podatke je moguće eksportovati u Excel fajl odabirom odgovarajuće opcije „Spasi u Excel“.

Vlasnička struktura

Ovaj tab sadrži Top 10 dioničara odabranog emitenta, sa podjelom na Skrbničke i Vlasničke račune kod RVP-a. Podaci koji se prikazuju su: ime / naziv registrovanog vlasnika, država i grad porijekla kao i njegovo procentualno učešće u broju emitovanih dionica.

TOP 10 dioničara sa najvećim procentualnim učešćem		
Naziv	Adresa	% vlasništva
Tip računa: SKRBNIČKI		
Raiffeisen BANK d.d. Bosna i Hercegovina	Sarajevo, BIH	10.67
UniCredit Bank d.d. Mostar	MOSTAR, BIH	2.18
Sberbank BH d.d. Sarajevo	Sarajevo, BIH	2.01
Tip računa: VLASNIČKI		
KBC EURO CREDIT CAPITAL	SLIEMA, MLT	23.67
AS HOLDING d.o.o.	TEŠANJ, BIH	15.95
The Economic and Social Development Fund	TRIPOLI, LBY	7.6
SKENDERAGIĆ NIJAZ	Sarajevo, BIH	2.4
JAMP s.r.o.	KARLOVY VAR...	1.84
FELICERTES COMMERCE AG	HAUSLENNEN, C...	1.66
JAHIĆ ELBIRA	Sarajevo, BIH	1.21
Procentualno učešće u vlasništvu		
Naziv	Tip racuna	Opis
AS HOLDING d.o.o.	VLASNIČKI	od 10% do 20%
Raiffeisen BANK d.d. Bosna i Hercegovina	SKRBNIČKI	od 10% do 20%
KBC EURO CREDIT CAPITAL	VLASNIČKI	od 20% do 25%
The Economic and Social Development Fund	VLASNIČKI	od 5% do 10%

Modul 3 - Finansijski izvještaji

3 Modul 3 - Finansijski izvještaji

[\(Standard vs Pro\)](#)

Modul „Finansijski izvještaji“ omogućuje pregled i analizu godišnjeg ili polugodišnjeg finansijskog izvještaja za emitenta koji se odabere u gornjem dijelu prozora u padajućem meniju (Napomena: Budući da su emitenti sortirani po [simbolima](#) koji su postavljeni ispred naziva emitenta za pretragu se mora koristiti naziv [simbola](#), a ne emitenta). Nakon odabira željene godine (po potrebi aktivirati opciju "Polugodišnji") i klika na „Prikaži“ prikazuju se podaci iz godišnjeg izvještaja, na slijedećim Tabovima:

- [Bilans uspjeha](#)
- [Bilans stanja](#)
- [Tok novca – direktna metoda](#)
- [Tok novca – indirektna metoda](#)
- [Promjene u kapitalu](#)

Radi bolje preglednosti, pojedinačne stavke u izvještajima su grupisani po AOP kategorijama, koje se mogu po želji skupiti („Fold“) odnosno raširiti („Unfold“).

Primjer kod Bilans uspjeha: Kategorija Poslovni prihodi (koja je zbir AOP 202,206,210 i 211) se može skupiti kako bi brže došlo do slijedeće kategorije - Poslovni rashodi.

AOP	Opis	Prethodna g...	Odabrana go...	% od stavke
Vrsta: 201 - Poslovni prihodi (202+206+210+211)				
201	Poslovni prihodi (202+206+210+211)	461.363.149,00	440.655.527,00	100,00
202	1. Prihodi od prodaje robe (203 do 205)	43.879.253,00	47.697.593,00	10,82
203	a) Prihodi od prodaje robe povezanim pravnim licima	0,00	0,00	0,00
204	b) Prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu	43.879.253,00	47.697.593,00	0,00
205	c) Prihodi od prodaje robe na stranom tržištu	0,00	0,00	0,00
206	2. Prihodi od prodaje učinaka (207 do 209)	408.670.480,00	385.329.897,00	87,44
207	a) Prihodi od prodaje učinaka povezanim pravnim licima	0,00	0,00	0,00
208	b) Prihodi od prodaje učinaka na domaćem tržištu	381.776.028,00	367.522.732,00	0,00
209	c) Prihodi od prodaje učinaka na stranom tržištu	26.894.452,00	17.807.165,00	0,00
210	3. Prihodi od aktiviranja ili potrošnje robe i učinaka	845.223,00	173.141,00	0,04
211	4. Ostali poslovni prihodi	7.968.193,00	7.454.896,00	1,69
Vrsta: 212 - Poslovni rashodi (213+214+215+219+220+221+222-223+224)				
212	Poslovni rashodi (213+214+215+219+220+221+222-223+224)	410.836.475,00	388.374.925,00	100,00
213	1. Nabavna vrijednost prodate robe	45.394.207,00	48.286.864,00	12,43
214	2. Materijalni troškovi	13.570.857,00	12.595.298,00	3,24
215	3. Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja (216 do 218)	116.904.666,00	115.608.973,00	29,77
216	a) Troškovi plaća i naknada plaća zaposlenima	99.811.667,00	98.644.187,00	0,00
217	b) Troškovi ostalih primanja, naknada i prava zaposlenih	16.839.321,00	16.771.209,00	0,00

Finansijski izvještaji

Prikaz finansijskog izvještaja po godinama

Odaberite kompaniju i godinu: BHTSR - BH Telecom d.d. Sarajevo 2020 Polugodišnji Prikaži

Bilans uspjeha
Bilans stanja
Tok novca - direktna metoda
Tok novca - indirektna metoda
Promjene u kapitalu

Bilans uspjeha

AOP	Opis	Prethodna g...	Odabrana go...	% od stavke
[-] Vrsta: 201 - Poslovni prihodi (202+206+210+211)				
[-] Vrsta: 212 - Poslovni rashodi (213+214+215+219+220+221+222-223+224)				
212	Poslovni rashodi (213+214+215+219+220+221+222-223+224)	410.836.475,00	388.374.925,00	100,00
213	1. Nabavna vrijednost prodane robe	45.394.207,00	48.286.864,00	12,43
214	2. Materijalni troškovi	13.570.857,00	12.595.298,00	3,24
215	3. Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja (216 do 218)	116.904.666,00	115.608.973,00	29,77
216	a) Troškovi plaća i naknada plaća zaposlenima	99.811.667,00	98.644.187,00	0,00
217	b) Troškovi ostalih primanja, naknada i prava zaposlenih	16.839.321,00	16.771.209,00	0,00
218	c) Troškovi naknada ostalim fizičkim licima	253.678,00	193.577,00	0,00
219	4. Troškovi proizvodnih usluga	33.869.776,00	27.953.481,00	7,20
220	5. Amortizacija	111.029.826,00	94.614.603,00	24,36
221	6. Troškovi rezervisanja	6.878.326,00	6.578.452,00	1,69
222	7. Nematerijalni troškovi	82.903.561,00	83.314.342,00	21,45
223	Povećanje vrijednosti zaliha učinaka	0,00	577.088,00	0,00
224	Smanjenje vrijednosti zaliha učinaka	285.253,00	0,00	0,00
[-] Vrsta: 225 - Dobit od poslovnih aktivnosti (201-212)				
225	Dobit od poslovnih aktivnosti (201-212)	50.526.674,00	52.280.602,00	0,00
[-] Vrsta: 226 - Gubitak od poslovnih aktivnosti (212-201)				
226	Gubitak od poslovnih aktivnosti (212-201)	0,00	0,00	0,00

Modul 4 - Finansijski pokazatelji

4 Modul 4 - Finansijski pokazatelji

Finansijski pokazatelji (eng „financial ratios“) predstavljaju indikatore finansijskog performansa jedne kompanije. Za njihovo kreiranje se koriste numerički podaci dobijeni iz finansijskih izvještaja koje je kompanija obavezna objavljivati.

Za modul „Finansijski pokazatelji“ vrijede ista pravila pretraživanja kao za modul „Finansijski izvještaji“ – emitenti su sortirani po nazivu simbola. Nakon odabira željene godine i klika na „Prikaži“, prikazuju se slijedeći finansijski pokazatelji :

- [Pokazatelji aktivnosti](#)
- [Pokazatelji likvidnosti](#)
- [Pokazatelji profitabilnosti](#)
- [Pokazatelji poslovnog rizika](#)
- [Tržišni pokazatelji](#)

Pokazatelji aktivnosti

Ovo je vrsta finansijske metrike koja ukazuje na to koliko efikasno kompanija koristi svoju imovinu i resurse iz [Bilansa stanja](#) za stvaranje prihoda i gotovine. Pokazatelji aktivnosti se često nazivaju i pokazatelji efikasnosti (efficiency ratios) i oni pomažu analitičarima da procjene kako kompanija upravlja svojim zalihama, što je od ključne važnosti za neprekidno poslovanje i generalno finansijsko zdravlje kompanije. Oni ukazuju na brzinu cirkulacije imovine u poslovnom procesu.

Grupa pokazatelja: Pokazatelji aktivnosti
Gotovinski ciklus: prosječno vrijeme naplate potraživanja + prosječno vrijeme obrta zaliha-prosječno vrijeme plaćanja dobavljačima
Obrt obaveza prema dobavljačima: troškovi prodatih proizvoda (alternativa – prihodi od prodaje) / prosječno stanje obaveza prema dobavljačima
Obrt potraživanja: prihodi od prodaje/prosječno stanje potraživanja od prodaje
Obrt stalne imovine: Prihodi od prodaje / prosječno stanje stalne imovine
Obrt ukupne imovine: Ukupni prihodi / prosječno stanje ukupne imovine
Obrt zaliha: troškovi prodatih proizvoda (alternativa-prihodi od prodaje) / prosječno stanje zaliha
Prosječno vrijeme naplate: 365/obrt potraživanja
Prosječno vrijeme obrta zaliha: 365/obrt zaliha
Prosječno vrijeme plaćanja dobavljačima: 365/obrt obaveza prema dobavljačima

Obrt potraživanja: prihodi od prodaje / prosječno stanje potraživanja od prodaje

Prosječno vrijeme naplate: 365 / obrt potraživanja. Porast prosječnog vremena naplate potraživanja (= pad pokazatelja obrta potraživanja) može ukazivati na to da kompanija ima probleme sa naplatom potraživanja, ili da su potraživanja sumnjive kvalitete.

Obrt ukupne imovine: Ukupni prihodi / prosječno stanje ukupne imovine. Ovaj koeficijent stavlja u odnos efekte imovine (= prihode) sa njenom ukupnom vrijednošću, te daje indikaciju o brzini cirkulacije imovine u poslovnom procesu. Što je pokazatelj veći, to je veća brzina cirkulacije (= broj dana vezivanja imovine je manji).

Obrt stalne imovine: Prihodi od prodaje / prosječno stanje stalne imovine

Obrt zaliha: troškovi prodatih proizvoda (prihodi od prodaje) / prosječno stanje zaliha. Ovaj indikator pokazuje koliko puta godišnje kompanija okrene (obrne) prosječne zalihe. Nizak pokazatelj ukazuje

na to da kompanija neproduktivno koristi svoja sredstva, odnosno da ima visoke oportunitetne troškove. Nizak pokazatelj također može ukazivati i na nekvalitetne (zastarjele, pokvarene) zalihe. Sa

druge strane, previsok pokazatelj upućuje na to da kompanije često iscrpljuje svoje zalihe, te na taj način potencijalno gubi kupce.

Prosječno vrijeme obrta zaliha: 365 / obrt zaliha.

Obrt obaveza prema dobavljačima: troškovi prodatih proizvoda (prihodi od prodaje) / prosječno stanje obaveza prema dobavljačima

Gotovinski ciklus: prosječno vrijeme naplate potraživanja + prosječno vrijeme obrta zaliha – prosječno vrijeme plaćanja dobavljačima

Prosječno vrijeme plaćanja dobavljačima: 365 / obrt obaveza prema dobavljačima

Pokazatelji likvidnosti

Likvidnost je svojstvo imovine (ili njenih pojedinih dijelova) da se mogu pretvoriti u gotovinu dovoljnu za pokriće preuzetih obaveza. Ova grupa pokazatelja na različite načine pokušava da mjeri

sposobnost kompanije da ispunjava svoje kratkoročne i dugoročne obaveze. Pokazatelji likvidnosti također ocjenjuju mogućnost dužnika (kompanije) da otplati svoja trenutna dugovanja bez potrebe za prikupljanjem eksternog kapitala.

Grupa pokazatelja: Pokazatelji likvidnosti
Gotovinski odnos: gotovina/kratkoročne obaveze
Koeficijent finansijske stabilnosti: dugoročna imovina/kapital+dugoročne obaveze
Nivo obrtnog kapitala: Kratkoročna imovina - kratkoročne obaveze
Tekući odnos: kratkotrajna imovina / kratkoročne obaveze
Ubrzani odnos: (gotovina + kratkoročna potraživanja)/kratkoročne obaveze

Tekući odnos: kratkoročna (tekuća) imovina / kratkoročne (tekuće) obaveze. Mjeri sposobnost kompanije da podmiri svoje kratkoročne obaveze. U principu, što je ovaj pokazatelj veći, sigurnost za eventualnog kreditora je na većem nivou. Međutim, previsok pokazatelj tekućeg odnosa može ukazivati i na loše upravljanje kompanijom od strane menadžmenta, budući da ukazuje na neiskorištenu gotovinu, prevelik nivo zaliha u odnosu na stvarne potrebe kao i loše upravljanja potraživanjima. Konzensus većine analitičara jeste da je za najveći broj kompanija idealni iznos ovog pokazatelja 2:1. U slučajevima kada kompanija ima brz obrt zaliha i kada može naplatiti realizaciju bez problema, prihvatljivi su i odnosi od 1:1, ali odnos manji od ovoga gotova uvijek ukazuje na potencijalne probleme.

Ubrzani odnos (pokazatelj ubrzane likvidnosti): (gotovina + kratkoročna potraživanja) / kratkoročne obaveze. Pokazatelj se koristi za procjenu može li poduzeće udovoljiti svojim kratkoročnim obavezama upotrebom svoje najlikvidnije imovine. Ovaj pokazatelj izuzima zalihe iz izračuna i stoga je precizniji kao mjerilo likvidnosti. Optimalna vrijednost ovog pokazatelja bi trebala biti minimalno 1 ili više, t.j. tekuće obaveze ne bi smjele biti veće od zbira gotovine i potraživanja, mada i ovdje, ovisno o branši, ima izuzetaka. Ako je pokazatelj visok, to je znak da je moguće unaprijediti upravljanje gotovinom radi smanjenja viška, pooštriti kreditnu politiku ili smanjiti kratkoročnu u korist dugoročne imovine.

Gotovinski odnos (koeficijent trenutne likvidnosti): gotovina / kratkoročne obaveze. Predstavlja jednostavniju verziju pokazatelja ubrzane likvidnosti. Poželjni iznos ovog koeficijenta je 1 ili više od 1, što podrazumijeva je su novčana sredstva na raspolaganju dovoljna za ispunjenje kratkoročnih obaveza. Međutim, ovaj pokazatelj nije garant očuvanja likvidnosti u *budućem periodu*, te je stoga nužno koristiti i druge koeficijente likvidnosti.

Nivo obrtnog kapitala: Kratkoročna imovina – kratkoročne obaveze

Koeficijent finansijske stabilnosti: dugoročna imovina / kapital + dugoročne obaveze. Idealna vrijednost ovog pokazatelja je 1 ili manja od 1. Ukoliko je koeficijent <1, to znači da se dugoročnim izvorima finansira sva dugoročna imovina te da se dio tih dugoročnih izvora koristi i za finansiranje kratkoročne imovine. Praktično, to znači da kompanija zadovoljava potrebu za radnim kapitalom i da su obezbjeđeni uslovi za finansijsku stabilnost preduzeća.

Pokazatelji profitabilnosti

Neto profitna marža: neto dobit / prihodi od prodaje. Ovaj pokazatelj prikazuje odnos između dobiti nakon oporezivanja, uvećane za kamate i prihodima od prodaje. Neto profitna marža je najprecizniji pokazatelj konačnih efekata realiziranih poslova i pokazuje koliki postotak prihoda kompaniji ostaje u vidu dobiti.

Grupa pokazatelja: Pokazatelji profitabilnosti

Neto profitna marža: neto dobit/prihodi od prodaje

Operativna marža: EBIT/prihod od prodaje

ROE= neto dobit/prosječan equity

ROI=neto dobit+troškovi kamate/prosječna ukupna imovina

Operativna marža: EBIT / prihod od prodaje

ROE: Return on Equity: neto dobit / prosječan equity (vlasnički kapital)

ROI: neto dobit + troškovi kamate / prosječna ukupna imovina

Poslovni rizik

Grupa pokazatelja: Poslovni rizik

Dugoročni dug u odnosu na kapital: ukupni dugoročni dug/ukupni dugoročni kapital

Gotovinski tok u odnosu na dug: CFO/dug

Odnos duga i kapitala: ukupni dugoročni dug/ukupni kapital

Odnos imovine i equitya: Imovina/Equity

Pokrivenost kamata: EBIT/troškovi kamata

Ukupan odnos zaduženosti: (kratkoročne obaveze+ukupne dugoročne obaveze)/(ukupni dug + ukupni equity)

Dugoročni dug u odnosu na kapital: ukupni dugoročni dug / ukupni dugoročni kapital

Gotovinski tok u odnosu na dug: CFO / dug

Odnos duga i kapitala: ukupni dugoročni dug / ukupni kapital

Odnos imovine i equity-a: Imovine / Equity

Pokrivenost kamata: EBIT / troškovi kamata

Ukupan odnos zaduženosti: (kratkoročne obaveze + ukupne dugoročne obaveze) / (ukupni dug + ukupni equity)

Tržišni pokazatelji (Pokazatelji investiranja)

Pomoću ovih pokazatelja („investibility ratios“) se mjeri uspješnost ulaganja u dionice neke kompanije. Po pravilu, u obzir se uzimaju isključivo obične (redovne) dionice.

Grupa pokazatelja: Tržišni pokazatelji
Book value per share
EBITDA-
Earnings per share
Neto dobit perioda (KM)
Neto gubitak perioda (KM)
P/B
P/S
Price / Earnings
Return on Assets (ROA)
Return on Equity (ROE)
Total Assets / Equity
Total Liabilities / Equity

Book value per share: Knjigovodstvena vrijednost po dionici

Earnings per share: Neto dobit / broj dionica.

Neto dobit perioda

Neto gubitak perioda

P/B: Price / Book Ratio. Odnos tržišne cijene dionice i knjigovodstvene vrijednosti po dionici.

Price / Earnings: Tržišna vrijednost dionice / dobit po dionici

Return on Assets (ROA): Pokazatelj povrata na ukupnu imovinu pokazuje sposobnost kompanije da korištenjem raspoložive imovine ostvari dobit. Drugim riječima: koliko je kompanija ukupno zaradila na svaku KM uložene imovine. Formula: (Neto dobit + kamate) / Prosječna ukupna imovina.

Return on Equity (ROE): Pokazatelj povrata na ukupni vlasnički kapital: Pokazuje snagu zarade u odnosu na ulog dioničara. Formula: Neto dobit / Prosječni ukupni dionički kapital

Total Assets / Equity: Ukupna sredstva / vlasnički kapital

Total Liabilities / Equity: Ukupne obaveze / vlasnički kapital

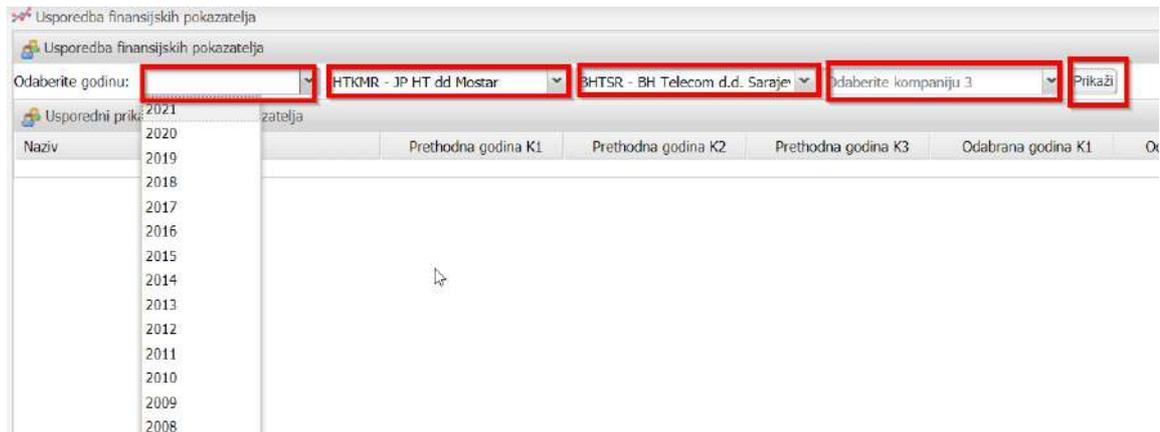
Modul 5 - Usporedba pokazatelja

5 Modul 5 - Usporedba pokazatelja

([Standard vs.Pro](#))

Ovaj modul omogućuje korisniku da vrši uporedbu finansijskih pokazatelja *više različitih emitenta*.

U prvom koraku se definiše željena godina za finansijski izvještaj, a zatim se pomoću drop-down menija izaberu do tri kompanije koje se žele uporediti.

Finansijski pokazatelji koji se prikazuju su istovjetni onima kod modula „Finansijski pokazatelji“, odnosno poređenje se vrši putem slijedećih grupa pokazatelja:

- [Pokazatelji aktivnosti](#)
- [Pokazatelji likvidnosti](#)
- [Pokazatelji profitabilnosti](#)
- [Pokazatelji poslovnog rizika](#)
- [Tržišni pokazatelji](#)

Pokazatelji se prikazuju, za svakog emitenta, za odabranu kao i za prethodnu godinu.

Usporedba finansijskih pokazatelja

Usporedba finansijskih pokazatelja

Odaberite godinu: 2020 HTKMR - JP HT dd Mostar BHTSR - BH Telecom d.d. Saraje UTLKRK1 - Unis Telekom d.d. Mo Prkaži

Usporedni prikaz finansijskih pokazatelja

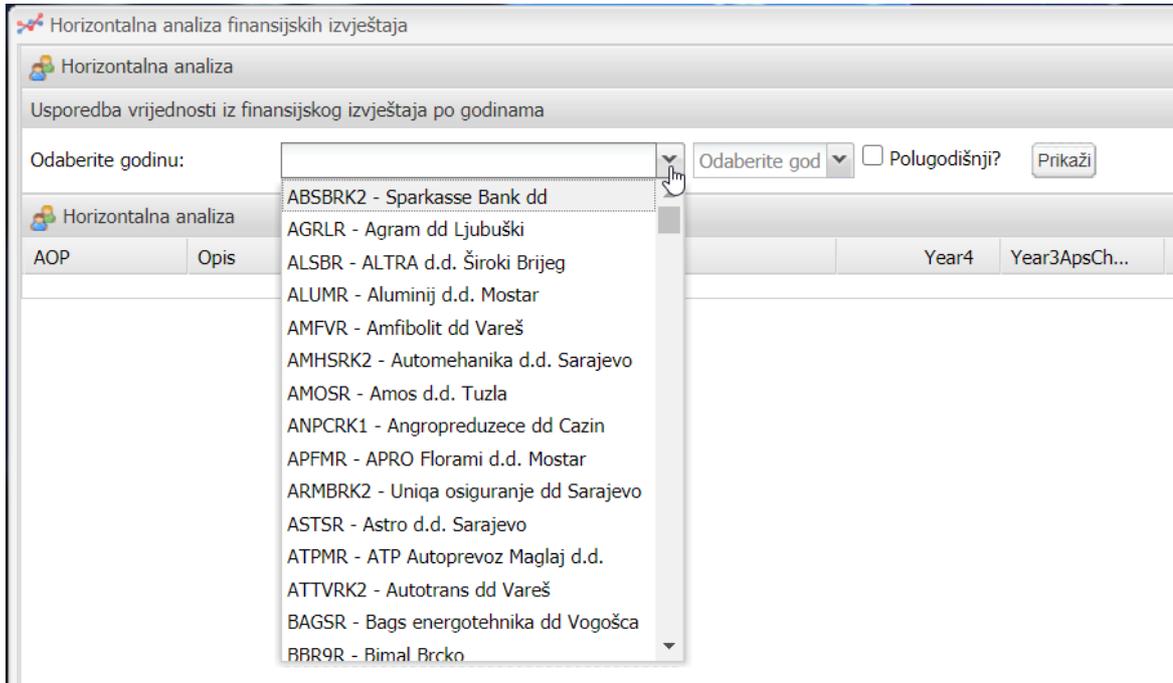
Naziv	Prethodna godina K1	Prethodna godina K2	Prethodna godina K3	Odabrana godina K1	Odabrana godina K2
Grupa pokazatelja: Pokazatelji aktivnosti					
Obrt potraživanja: prihodi od prodaje/prosječno stan...	4,17	5,20	2,00	3,67	
Prosječno vrijeme naplate: 365/obrt potraživanja	87,52	70,17	182,68	99,53	
Obrt ukupne imovine: Ukupni prihodi / prosječno sta...	0,46	3,39	1,27	0,45	
Obrt stalne imovine: Prihodi od prodaje / prosječno s...	0,57	0,52	5,13	0,57	
Obrt залиha: troškovi prodanih proizvoda (alternativa-...	30,70	21,77	11,57	35,40	
Prosječno vrijeme obrta залиha: 365/obrt залиha	11,89	16,76	31,53	10,31	
Obrt obaveza prema dobavljačima: troškovi prodanih ...	7,71	9,35	7,99	11,40	
Prosječno vrijeme plaćanja dobavljačima: 365/obrt o...	47,37	39,05	45,70	32,02	
Gotovinski ciklus: prosječno vrijeme naplate potraživ...	87,52	70,17	182,68	99,53	
Grupa pokazatelja: Pokazatelji likvidnosti					
Tekući odnos: kratkotrajna imovina / kratkoročne ob...	2,28	4,36	2,08	2,89	
Ubrzani odnos: (gotovina + kratkoročna potraživanja)...	2,12	4,11	0,00	2,72	
Gotovinski odnos: gotovina/kratkoročne obaveze	0,57	2,27	0,01	0,79	
Nivo obrtnog kapitala: Kratkoročna imovina - kratkor...	49.142.146,00	280.618.349,00	3.108.561,00	57.990.942,00	346.528
Koeficijent finansijske stabilnosti: dugoročna imovina...	0,95	0,81	0,38	0,90	
Grupa pokazatelja: Pokazatelji profitabilnosti					
Neto profitna marža: neto dobit/prihodi od prodaje	0,00	0,11	0,01	0,00	
Operativna marža:EBIT/prihod od prodaje	0,00	0,11	0,00	0,00	
ROI=neto dobit+troškovi kamate/prosječna ukupna i...	0,33	38,20	1,07	0,41	
ROE= neto dobit/prosječan equity	0,03	5,04	1,37	0,01	
Grupa pokazatelja: Poslovni rizik					
Odnos dugova i kapitala: ukupna dugoročna imovina / d...	0,00	0,00	0,00	0,00	

Modul 6 - Horizontalna analiza

6 Modul 6 - Horizontalna analiza

(Standard vs. Pro)

Modul „Horizontalna analiza“ omogućuje korisniku da prati i analizira trendove promjene AOP-stavki iz finansijskog izvještaja za period od pet godina unazad (računajući i odabranu godinu). Odabir se vrši na uobičajeni način:

Nakon odabira simbola / emitenta, godine, opcije Godišnji / polugodišnji izvještaj te klika na dugme Prikaži, rezultat je sljedeći prikaz:

AOP	Opis	2016	Aps. promjena	% promjena	2017	Aps. promjena	% promjena	2018	Aps. promjena	% promjena
201	Poslovni prihodi (202+206+210+211)	0,00	0,00	0,00%	116.043.699,00	13008822,00	11,21%	129.052.521,00	4438228,00	3,44%
202	1. Prihodi od prodaje robe (203 do 205)	0,00	0,00	0,00%	84.693.277,00	22820937,00	26,95%	107.514.214,00	7612201,00	7,08%
203	a) Prihodi od prodaje robe povezanim pravnim licima	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00%
204	b) Prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu	0,00	0,00	0,00%	72.466.098,00	11643383,00	16,07%	84.109.481,00	16900108,00	20,09%
205	c) Prihodi od prodaje robe na stranom tržištu	0,00	0,00	0,00%	12.227.179,00	11177554,00	91,42%	23.404.733,00	-9267907,00	-39,68%
206	2. Prihodi od prodaje učinaka (207 do 209)	0,00	0,00	0,00%	28.780.660,00	-28780660,00	-100,00%	0,00	0,00	0,00%
207	a) Prihodi od prodaje učinaka povezanim pravnim licima	0,00	0,00	0,00%	960,00	-960,00	-100,00%	0,00	0,00	0,00%
208	b) Prihodi od prodaje učinaka na domaćem tržištu	0,00	0,00	0,00%	4.138.772,00	-2018727,00	-48,78%	2.120.045,00	947783,00	44,71%
209	c) Prihodi od prodaje učinaka na stranom tržištu	0,00	0,00	0,00%	24.640.928,00	-7882701,00	-31,99%	16.758.227,00	-3360565,00	-20,05%
210	3. Prihodi od aktiviranja ili potrošnje robe i učinaka	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00%
211	4. Ostali poslovni prihodi	0,00	0,00	0,00%	2.569.762,00	90273,00	3,51%	2.660.035,00	-761191,00	-28,62%
212	Poslovni rashodi (213+214+215+218+220+221+222+223+224)	0,00	0,00	0,00%	126.261.508,00	11452318,00	9,07%	137.713.826,00	3595765,00	2,61%
213	1. Nabavna vrijednost prodane robe	0,00	0,00	0,00%	83.329.996,00	20376599,00	24,45%	103.706.595,00	4349630,00	4,19%
214	2. Materijalni troškovi	0,00	0,00	0,00%	1.405.020,00	-202743,00	-14,43%	1.202.277,00	85418,00	7,10%
215	3. Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja (216 do 218)	0,00	0,00	0,00%	15.290.891,00	-1706584,00	-11,16%	13.584.307,00	-1553129,00	-11,43%
216	a) Troškovi plaća i naknada plaća zaposlenima	0,00	0,00	0,00%	9.862.350,00	-813502,00	-8,25%	9.048.848,00	-86627,00	-0,96%
217	b) Troškovi ostalih primanja, naknada i prava zaposlenih	0,00	0,00	0,00%	4.788.595,00	-704482,00	-14,71%	4.084.111,00	-1548442,00	-37,80%
218	c) Troškovi naknada ostalim fizičkim licima	0,00	0,00	0,00%	639.946,00	-188600,00	-29,47%	451.346,00	79940,00	17,71%

Za svaki AOP se prikazuje vrijednost određene godine kao i apsolutna i procentualna promjena vrijednosti u odnosu na prethodnu godinu. Neutralne ili negativne promjene vrijednosti se dodatno označavaju i crvenom bojom fonta, dok se pozitivne promjene označavaju zelenim fontom.

Modul 7 - Analiza obveznica

7 Modul 7 - Analiza obveznica

(Standard vs Pro)

Modul „Analiza obveznica“ nudi alate za analizu dugoročnih dužničkih vrijednosnih papira koji su uvršteni na tržište SASE.

U gornjem dijelu prozora se nakon odabira željene obveznice prikazuju alati za analizu ovog instrumenta.

- U lijevom dijelu prozora (crveni okvir u gornjoj slici) se prikazuju opšti podaci o obveznici – datum izdavanja, datum dospijea te nominalna vrijednost jedne obveznice.
- U srednjem dijelu prozora (zeleni okvir) se na osnovu unesenog datum kupovine obveznice izračunava iznos **akumulirane kamate**. Također se navodi i slijedeći datum poravnjanja, te iznos akumulirane kamate u postocima.
- U desnom dijelu prozora (plavi okvir) korisnik može unijetu traženi prinos, na šta mu se izbacuje odgovarajuća „čista“ i „prljava“ cijena obveznice. Na osnovu unesene kupovne cijene korisniku se izbacuje podataka o prinosu do dospijea (Yield To Maturity- - YTM).

U donjem dijelu prozora je naveden otplatni plan (amortizacioni plan) odaberene serije obveznica.

Broj kupona	Datum pocetka trgovanj...	Datum kupona	Iznos kupona	Kamata po obveznici	Ostatak nominalne vrij...
0	31-07-2013	31-07-2013	0,00	0,00	1
1	25-06-2014	30-06-2014	0,02	0,02	1
2	25-06-2015	30-06-2015	0,03	0,03	1
3	27-06-2016	30-06-2016	0,03	0,03	1
4	27-06-2017	30-06-2017	0,03	0,03	1
5	27-06-2018	30-06-2018	0,03	0,03	1
6	26-06-2019	30-06-2019	0,03	0,03	1
7	25-06-2020	30-06-2020	0,03	0,03	1
8	25-06-2021	30-06-2021	0,03	0,03	1
9	27-06-2022	30-06-2022	0,03	0,03	1
10	27-06-2023	30-06-2023	0,03	0,03	1
11	26-06-2024	30-06-2024	0,03	0,03	1

Modul 8 - Lista za praćenje

8 Modul 8 - Lista za praćenje

([Standard vs Pro](#))

Lista za praćenje (Portfolio tracker) omogućava korisniku da prati kretanje vrijednosti svog stvarnog ili virtuelnog portfolija vrijednosnih papira.

Najlakši način odabira simbola za praćenje je putem [modula „Pretraga kompanija“](#) – jednostavnim prevlačenjem (drag & drop) iz ovog modula u modul „Lista za praćenje“ definiše se novi vrijednosni papir koji se želi pratiti. Alternativno, ako je korisnik već u [modulu „Pretraga kompanija i vrijednosnih papira“](#), desni klik na simbol između ostalog daje i opciju „Dodaj u listu za praćenje“.

18-02-2021 00...	PVNFRK3	ZIF Prevent invest dd Sarajevo	2,50	0%	2,25	100
03-08-2020 00...	CRBFRK1	ZIF CROBIH Fond dd Mostar	4,10	0%	0,00	0
01-04-2021 00...	EFNFRK1	ZIF	0,54	0%	0,54	200
07-04-2021 00...	FRTFRK1	ZIF	1,33	0%	1,33	1.482
16-06-2020 00...	HRBFRK2	ZIF	0,00	0%	0,00	0
29-03-2021 00...	BIGFRK3	ZIF	1,02	0%	1,02	2.000
12-02-2020 00...	BNSFRK2	ZIF	0,00	0%	0,00	0
02-03-2021 00...	BSNFRK2	ZIF	0,81	0%	0,81	1.107
		(11)		0,00%		
Segment: Kotacija dionica privred						
06-04-2021 00...	BSNLR	Bos	15,85	0%	15,85	340
02-11-2020 00...	SRPVRK1	Sarajevska Pivara dd Sarajevo	11,50	0%	0,00	0
		(2 Simbola)		0,00%		
Segment: Kotacija obveznica						
	KNTFRK1A	Obveznica Kantona Sarajeva	0,00	0%	0,00	0

Nakon što je vrijednosni papir postavljen u listu za praćenje, korisnik unosi količinu koju posjeduje. FAST na osnovu ovog podatka i i aktuelne cijene vrijednosnog papira određuje vrijednost predmetnog ulaganja. Količina se unosi duplim klikom na odgovarajuću kolonu („Količina“).

Srednji...	% Promj...	% Prinos	Kolici...	Iznos ulaganja
0,60	0%	-97%	500	10.000,00
	0,00%		500	10.000,00 KM
16,00	0%	-46.67%	40	1.200,00
16,00	0%	-50%	1000	32.000,00
11,50	0%	11.65%	100	1.030,00
	0,00%		1.140	34.230,00 KM
0,00	0%	0%	0	0,00
	0,00%	0,00%	0	0,00 KM

Dupli klik mišem

Pored toga, korisnik može i da unese novčani iznos koji je (prvobitno) uložio u ovaj vrijednosni papir, nakon čega mu FAST izbacuje prosječnu cijenu ulaganja kao i promjenu vrijednosti ulaganja u odnosu na trenutnu tržišnu cijenu.

Srednji...	% Promj...	% Prinos	Kolici...	Iznos ulaganja	Prosječna cijena ulaganja	Vrijednost portfolija
0,60	0%	-97%	500	10.000,00	20,00	300,00
	0,00%		500	10.000,00 KM	20,00 KM	300,00 KM
16,00	0%	-46.67%	40	1.200,00	30,00	640,00
16,00	0%	-50%	1.000	32000	32,00	16.000,00
11,50	0%	11.65%	100	1.030,00	10,30	1.150,00
	0,00%		1.140	34.230,00 KM	72,30 KM	17.790,00 KM
0,00	0%	0%	0	0,00	0,00	0,00
	0,00%	0,00%	0	0,00 KM	0,00 KM	0,00 KM
5,42	0%	-99.46%	10	10.000,00	1.000,00	54,20
	0,00%		10	10.000,00 KM	1.000,00 KM	54,20 KM

Promjena vrijednosti portfolija u odnosu na prvobitnu kupovinu

Dupli klik

Modul 9 - Nalozi i transakcije

9 Modul 9 - Nalozi i transakcije

(Standard vs Pro)

Ovaj modul omogućava korisniku da prati tzv. dubinu tržištu za određeni simbol: spisak svih kupovnih i prodajnih naloga za simbol, uz navod cijena i količina na nivou pojedinačnog naloga.

Odabir simbola se vrši na slijedeći način:

- U [Modulu 1](#) uraditi desni klik na željeni simbol i odabrati opciju "Pregled knjige naloga", te odabrati listu 1 ili 2.

- Alternativno, iz [Modula 1](#) (ili bilo kojeg modula gdje je traženi [simbol](#) prikazan) putem Drag & drop simbol prevući u prozor Modula 9.

Nakon što je simbol odabran, prozor Modula 9 daje slijedeće informacije:

Podatke o statusu simbola (u trgovini - "Trading", suspendovan - "Suspended"...) te [dinamičkim i statičkim limitima](#).

BSNLR

BSNLR : Trading - Din.limite: 16,4800 : 15,5200 | Stat.limite: 17,6000 : 14,4000

K ST Us...	K ST K...	K ST Cij...	K Količina	K Cijena	P Cijena	P Količina	P ST Cij...	P ST Ko..
			340	15,85	16,98	617		
			736	15,81	16,99	100		
			200	15,73	17,00	300		
			41	15,00	17,48	76		
			1000	15,00	17,50	383		
					18,00	250		
					18,00	200		
					18,00	161		

Ispod ovog reda se prikazuje dubina tržišta za predmetni [simbol](#):

BSNLR

BSNLR : Trading - Din.limite: 16,4800 : 15,5200 | Stat.limite: 17,6000 : 14,4000

K ST Uslov	K ST Količina	K ST Cijena	K Količina	K Cijena	P Cijena	P Količina	P ST Cijena	P ST Količina	P ST Uslov
			340	15,85	16,98	617			
			736	15,81	16,99	100			
			200	15,73	17,00	300			
			41	15,00	17,48	76			
			1000	15,00	17,50	383			
					18,00	250			
					18,00	200			
					18,00	161			
					18,00	50			

Annotations in the image:

- Kupovni nalozi sa posebnim uslovima** (green box around columns 1-3)
- Kupovni nalozi** (black box around columns 4-5)
- Prodajni nalozi sa specijalnim uslovima** (red box around columns 7-8)
- Prodajni nalozi** (red box around columns 9-10)

Dubina tržišta prikazuje spisak svih aktivnih naloga za kupovinu i za prodaju predmetnog vrijednosnog papira (tzv. knjiga naloga). Prve tri kolone prikazuju kupovne naloge sa [posebnim \(specijalnim\) uslovima izvršenja](#). Slijedeće

dvije kolone tretiraju "obične" kupovne naloge, daljne dvije kolone "obične" prodajne naloge, dok zadnje tri kolone prikazuju prodajne [naloge sa posebnim uslovima izvršenja](#).

Svi nalozi u knjizi naloga su sortirani shodno cjenovno-vremenskom prioritetu: Za poziciju određenog naloga u knjizi naloga je presudna njegova cijena - što je cijena povoljnija, njegova pozicija je viša. Ako dva naloga imaju istu cijenu, prioritet u knjizi naloga ima nalog koji je ranije unesen (vremenski prioritet).

Šta u ovom kontekstu znači "cjenovno povoljniji nalog"? Za kupovne naloge, cjenovno povoljniji je nalog koji ima VEĆU cijenu; za prodajne naloge cjenovno povoljniji nalog je onaj koji ima NIŽU cijenu.

U donjem dijelu prozora se prikazuje spisak pojedinačnih transakcija sa odabranim [simbolom](#) za predmetni dan. Od detalja se navode cijena transakcije, prometovana količina, procentualna promjena u odnosu na prethodni [zvanični službeni kurs](#), te vrijednost transakcije u KM.

Transakcije							
Datum transakcije	Cijena	Kolicina	% Promjena	Vrijednost	Kupac	Prodavac	Poništen
Symbol: BHTSR							
12-04-2021 10:01:29	9,02	200	0%	1.804,00	--	--	
		200	0,00%	1.804,00 KM			

Modul 10 - Prometi i indeksi

10 Modul 10 - Prometi i indeksi

Ovaj modul omogućava korisniku da izvrši uvid u aktuelno stanje na tržištu. U gornjem dijelu prozora su navedeni indeksi koje SASE izračunava i objavljuje, dok se u donjem dijelu prozora prikazuju pod o ostvarenim prometima po [tržišnim segmentima i sub-segmentima](#).

Indeksi SASE

Oznaka	Naziv	% Promjena	Aps. promjena	Vrijednost
BIFX	Bosnian Investment Funds Index	0%	0,00	917,11
SASX-10	Sarajevo Stock Exchange Index	-0.32%	-2,37	738,69
SASX-30	Sarajevo Stock Exchange Index 30	-0.18%	-2,64	1.430,40
SASXBBI	SASE Islamic Index co-created with BBI	-0.2%	-18,81	9.511,96
SASX-FN	SASX Fundamentals	-0.18%	-27,24	14.805,89

Promet

Zadnja transak...	Tržište	Segment	Broj transak...	Količina	Promet (KM)
06-04-2021 00...	Berzna kotacija	Kotacija dionica privrednih društava	0	0	0,00
07-04-2021 00...	Berzna kotacija	Kotacija IF-ova	0	0	0,00
19-02-2021 00...	Berzna kotacija	Kotacija obveznica	0	0	0,00
09-04-2021 13...	Slobodno tržište	Slobodno tržište - ST1	14	45.711	657.210,68
09-04-2021 10...	Slobodno tržište	Slobodno tržište - ST2	1	10	1.552,00
09-04-2021 13...	Slobodno tržište	Slobodno tržište - Emitenti u stečaju	1	1.700	5.780,00
09-04-2021 13...	Slobodno tržište	Slobodno tržište - ST3	1	14	21,00
	OTC	Prijavljene OTC i vanberzanske transakcije	0	0	0,00
		Total	17	47.435	664.563,68

Zavisno od paketa FAST-a kojeg korisnik ima (Standard ili Pro), podaci koji se u ovom modulu prikazuju se Real time (u realnom vremenu) ili Time Delayed (sa kašnjenjem).

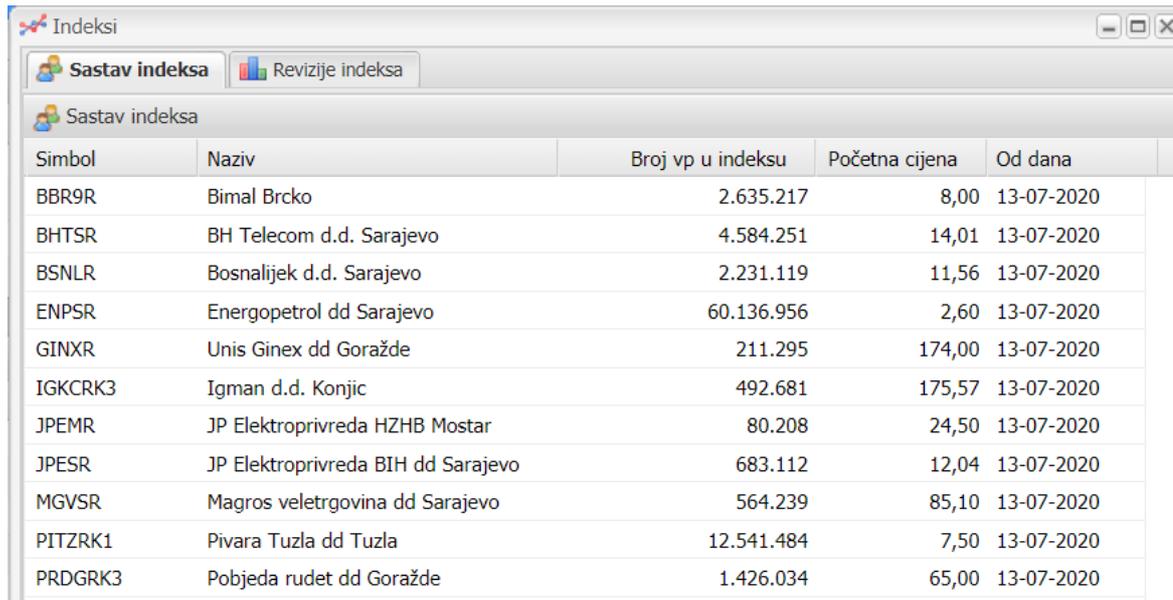
Modul 11 - Indeksi

11 Modul 11 - Indeksi

([Standard vs Pro](#))

Modul „[Indeksi](#)“ omogućuje korisniku da izvrši uvid u brojne podatke vezano za [indekse](#) koje Sarajevska berza izračunava i objavljuje.

Odabir se vrši putem „drag & drop“ iz modula „Prometi i indeksi“ u prozor „Indeksi“. Nakon što se odabere jedan od [indeksa](#), prikazuju se učesnici u tom [indeksu](#), sa podacima o broju vrijednosnih papira, početnom cijenom te datumom od kada je određeni [simbol](#) učesnik u [indeksu](#).

Simbol	Naziv	Broj vp u indeksu	Početna cijena	Od dana
BBR9R	Bimal Brcko	2.635.217	8,00	13-07-2020
BHTSR	BH Telecom d.d. Sarajevo	4.584.251	14,01	13-07-2020
BSNLR	Bosnalijek d.d. Sarajevo	2.231.119	11,56	13-07-2020
ENPSR	Energopetrol dd Sarajevo	60.136.956	2,60	13-07-2020
GINXR	Unis Ginex dd Goražde	211.295	174,00	13-07-2020
IGKCRK3	Igman d.d. Konjic	492.681	175,57	13-07-2020
JPEMR	JP Elektroprivreda HZHB Mostar	80.208	24,50	13-07-2020
JPESR	JP Elektroprivreda BIH dd Sarajevo	683.112	12,04	13-07-2020
MGVSR	Magros veletrgovina dd Sarajevo	564.239	85,10	13-07-2020
PITZRK1	Pivara Tuzla dd Tuzla	12.541.484	7,50	13-07-2020
PRDGRK3	Pobjeda rudet dd Goražde	1.426.034	65,00	13-07-2020

Napomena: Broj vp. u indeksu ne odgovara nužno broju emitovanih vrijednosnih papira jednog emitenta, budući da se kod većine indeksa vrši [prilagođavanje broja](#) vrijednosnih papira.

Slijeća opcija koja korisniku stoji na raspolaganju su revizije [indeksa](#), gdje se navodi istorijski sastav određenog indeksa, sa oznakom perioda kada je određeni sastav indeksa bio validan.

Indeksi

Sastav indeksa Revizije indeksa

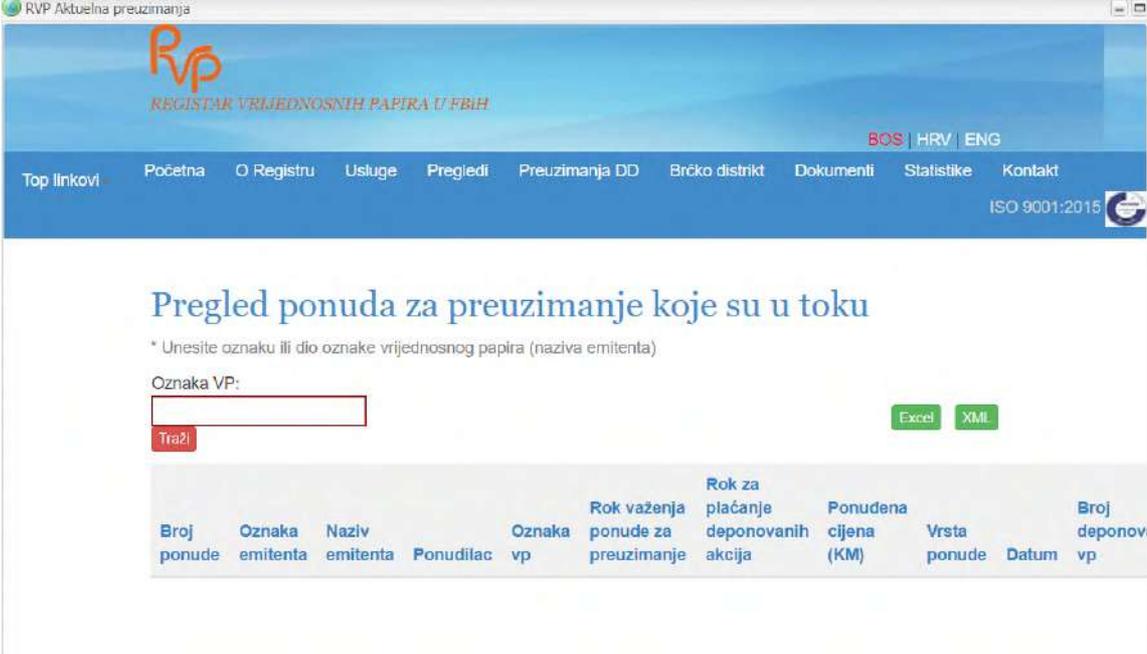
Sastav indeksa

Simbol	Naziv	Broj vp u ind...	Početna cijena
Datum: 13-07-2020			
Datum: 15-07-2019			
Datum: 16-07-2018			
AGRLR	Agram dd Ljubuški	855.183	160,00
BHTSR	BH Telecom d.d. Sarajevo	5.270.883	14,01
BSNLR	Bosnalijek d.d. Sarajevo	4.111.621	11,56
FCMLR	Fabrika cementa Lukavac dd	669.619	156,47
GINXR	Unis Ginex dd Goražde	570.143	174,00
IGKCRK3	Igman d.d. Konjic	791.550	175,57
MGVSR	Magros veletrgovina dd Sarajevo	2.036.741	85,10
PRDGRK3	Pobjeda rudet dd Goražde	1.873.831	65,00
RMUBR	RMU Banovici dd Banovici	3.650.874	9,99
SRPVRK1	Sarajevska Pivara dd Sarajevo	1.344.254	16,70
TCMKR	Tvornica cementa Kakanj dd Kakanj	5.018.675	21,25
UGDRK3	Unigradnja d.d. Sarajevo	3.903.515	35,00
UNFTRK2	Mann + Hummel BA dd Tešanj	1.736.964	110,00
UNPRRK1	Pretis d.d. Vogošća	7.822.471	12,33
VSPKR	Vispak dd Visoko	5.693.960	7,20
Datum: 18-08-2017			

Modul 12 - Aktuelna preuzimanja

12 Modul 12 - Aktuelna preuzimanja

Ovaj modul otvara web-stranicu Registra vrijednosnih papira u FBiH, te omogućuje pregled ponuda za preuzimanja koje su trenutno u toku.

The screenshot shows the web application interface for 'RVP Aktuelna preuzimanja'. The header includes the logo 'Rvp' and the text 'REGISTAR VRIJEDNOSNIH PAPIRA U FBiH'. There are language options for BOS, HRV, and ENG. A navigation menu contains links for Početna, O Registru, Usluge, Pregledi, Preuzimanja DD, Brčko distrikt, Dokumenti, Statistike, and Kontakt. A 'Top linkovi' section is also present. The main content area features the title 'Pregled ponuda za preuzimanje koje su u toku' and a search form with the label 'Oznaka VP:' and a search button 'Traži'. There are also 'Excel' and 'XML' buttons. Below the search form is a table with the following columns: Broj ponude, Oznaka emitenta, Naziv emitenta, Ponudilac, Oznaka vp, Rok važenja ponude za preuzimanje, Rok za plaćanje deponovanih akcija, Ponudena cijena (KM), Vrsta ponude, Datum, and Broj deponovanih vp.

Korisnik unosi naziv emitenta u odgovarajuće polje i pritisne dugme Traži.

Ostale opcije

13 Ostale opcije

FAST Button

U donjem lijevom uglu FAST radne površine se nalazi dugme FAST sa Windows ikonom. Klikom na ovo dugme otvara se nešto slično na Windows Start meni:

The screenshot shows the FAST application interface. On the left, there is a menu titled "Odaberite opciju" (Select an option) with various financial analysis and reporting options. A red arrow points from a button labeled "Alternativni pristup modulima FAST-a" (Alternative access to FAST modules) to the "Finansijski izvještaji kompanija" (Company financial statements) option. On the right, there is a table of securities with columns for "Simbol" (Symbol), "Naziv" (Name), and "Sr.kurs" (Price). A search box labeled "Pretraga emitenata i simbola" (Search for issuers and symbols) is positioned over the table. At the bottom right, there is a "Korisnička podešavanja" (User settings) button with a red arrow pointing to a menu containing "Promjena lozinke" (Change password), "Pomoć" (Help), and "Odjava korisnika" (Log out user).

Simbol	Naziv	Sr.kurs
BSNLR	Bosnalijek d.d. Sarajevo	16,00
SRPVRK1	Sarajevska Pivara dd Sarajevo	11,50
MIGFRK2	ZIF MI Group dd Sarajevo	1,00
NPRFRK2	ZIF Naprijed dd Sarajevo	0,91
PRPFRK2	ZIF Prof Plus dd Sarajevo	3,70
PVNFRK3	ZIF Prevent invest dd Sarajevo	2,50
CRBFRK1	ZIF CROBIH Fond dd Mostar	4,10
EFNFRK1	ZIF Eurofond-1 dd Sarajevo	0,60
FRTFRK1	ZIF Fortuna fond dd	1,21
HRBFRK2	ZIF Herbos fond d.d. Tuzla	5,98
BIGFRK3	ZIF BIG Investiciona grupa dd Sarajevo	1,01
BNSFRK2	ZIF Bonus dd Sarajevo	6,12
BSNFRK2	ZIF Bosfin dd Sarajevo	0,90
BHTSR	BH Telecom d.d. Sarajevo	9,02
IKBZRK2	ASA Banka dd Sarajevo	37,00

Poredaj prozore kaskadno

Pretraga kompanija i vrijednosnih papira

Opći podaci i trgovanje

Finansijski izvještaji

Naloz i transakcije 2

Sumarni podaci

Indeksi SASE

Oznaka	Naziv	% Promjena	Aps. promjena	Vrijednost
BIFX	Bosnian Investment Funds Index	0%	0,00	917,11
SASX-10	Sarajevo Stock Exchange Index	-0.19%	-1,39	737,30
SASX-30	Sarajevo Stock Exchange Index 30	0%	0,00	1.430,40
SASXBBI	SASE Islamic Index co-created with BBI	-0.07%	-6,20	9.505,76
SASX-FN	SASX Fundamentals	-0.02%	-3,09	14.802,80

Promet

Zadnja transak...	Tržište	Segment	Broj transak...	Količina	Promet (KM)
12-04-2021 12...	Berzna kotacija	Kotacija dionica privrednih društava	1	100	1.585,00
07-04-2021 00...	Berzna kotacija	Kotacija IF-ova	0	0	0,00
19-02-2021 00...	Berzna kotacija	Kotacija obveznica	0	0	0,00
12-04-2021 12...	Slobodno tržište	Slobodno tržište - ST1	2	987	22.423,40
12-04-2021 13...	Slobodno tržište	Slobodno tržište - ST2	4	31.897	149.812,26
09-04-2021 00...	Slobodno tržište	Slobodno tržište - Emitenti u stečaju	0	0	0,00
12-04-2021 13...	Slobodno tržište	Slobodno tržište - ST3	5	54.394	135.070,20
	OTC	Prijavljene OTC i vanberzanske transakcije	0	0	0,00
		Total	12	87.378	308.890,86

Naloz i transakcije

Promet i indeksa

Poredaj prozore u red

Pratraga kompanija i vrijednosnih papira

Stanje na tržištu i lista kompanija/vrijednosnih papira

Pretraga po simbolu ili nazivu: Traži Prikaži sume Izvoz u Excel

Vrijeme promje...	Simbol	Naziv emitenta	Srednjt...	% Promj...	Naj...	Naj...
Segment: Kotacija IF-ova						
23-03-2021 00...	MIGFRK2	ZIF MI Group dd Sarajevo	1,00	0%	0,90	500
26-03-2021 00...	NPRFRK2	ZIF Naprijed dd Sarajevo	0,91	0%	0,92	1.050
07-04-2021 00...	PRPFRK2	ZIF Prof Plus dd Sarajevo	3,70	0%	0,00	0
18-02-2021 00...	PVNFRK3	ZIF Prevent invest dd Sarajevo	2,50	0%	2,25	100
03-08-2020 00...	CRBFRK1	ZIF CROBIB Fond dd Mostar	4,10	0%	0,00	0
01-04-2021 00...	EFNFRK1	ZIF Eurofond-1 dd Sarajevo	0,60	0%	0,54	200
07-04-2021 00...	FRTFRK1	ZIF Fortuna fond dd	1,21	0%	1,33	1.482
16-06-2020 00...	HRBFRK2	ZIF Herbos fond d.d. Tuzla	5,98	0%	0,00	0
29-03-2021 00...	BIGFRK3	ZIF BIG Investiciona grupa dd Sar...	1,01	0%	1,02	2.000
12-02-2020 00...	BNSFRK2	ZIF Bonus dd Sarajevo	6,12	0%	0,00	0
02-03-2021 00...	BSNFRK2	ZIF Bosfin dd Sarajevo	0,90	0%	0,81	1.107
(11 Simbola)			0,00%			
Segment: Kotacija dionica privrednih društava						
12-04-2021 12...	BSNLR	Bosnalijek d.d. Sarajevo	15,85	-0,94%	15,85	240
02-11-2020 00...	SRPVVK1	Sarajevska Pivara dd Sarajevo	11,50	0%	0,00	0
(2 Simbola)			0,00%			
Segment: Kotacija obveznica						
	BNTFK1	Obveznica Kantone Sarajeva - 4 a...	0,00	0%	0,00	0

Opći podaci i trgovanje

Opšte informacije Trgovanje Vlasnička struktura

Podaci o vrijednosnom papiru

Naziv:

fast.sase.ba/fast/Application/TradingDesktop.aspx# Opći podaci... Finansijski... Nalozi i... Sumari p...

FAST Paketi

14 FAST Paketi

		
Uporedba paketa		
	Standard	Pro
Uvid u tržište	✓ (time delayed 15 min)	✓ (Near-Real-Time)
Pretraga kompanija	✓	✓
Opšti podaci i vlasništvo	✓	✓
Finansijski izvještaji	Aktuelni izvještajni period	✓
Uporedba pokazatelja	✗	✓
Horizontalna analiza	2 godine unazad	4 godine unazad
Kalkulator obveznica	✗	✓
Lista za praćenje ("Portfolio tracker")	Maks. 5 simbola, time delayed	Bez ograničenja

	Standard	Pro
Nalozi i transakcije	Jedan simbol	Dva simbola
Prometi i indeksi	✓ (time delayed 15 min)	✓ (near-real-time)
Indeksi (sastav, revizije)	Aktuelni sastav svih indeksa	Aktuelni sastav + revizije svih indeksa

	Standard	Pro
Cijena	50,00 KM <i>godišnje</i>	50,00 KM <i>mjesečno</i>
Mogućnost plaćanja:	Godišnja uplata	Mjesečno / kvartalno / polugodišnje / godišnje
Popusti:	-	Kvartalna pretplata: 100,00 KM (ušteta 50,00 KM) Polugodišnja pretplata: 200,00 (ušteta 100,00 KM) Godišnja pretplata: 400,00 KM (ušteta 200,00 KM)

Terminologija - glosar

15 Terminologija - glosar

Tržišna segmentacija

Tržište Sarajevske berze organizovano je na dva glavna segmenta – Kotaciju i Slobodno tržište. Da bi bio uvršten na Kotaciju, emitent mora da ispunjava određene uslove, i mora da podnese zahtjev za uvrštenje svojih vrijednosnih papira. Kotacija je, fudbalskim žargonom rečeno, „prva liga“. Na njoj su najkvalitetnije kompanije na našem tržištu, koje drže do svojih investitora i koje redovno izvještavaju o svom poslovanju.

Slobodno tržište je „druga liga“, koja je opet podjeljena na „pod-lige“ – ST1, za najinteresantnije kompanije sa Slobodnog tržišta, koje bi trebalo da razmisle o prelasku u prvu ligu, ST2 – ulaznom segmentu, gdje se svi vrijednosni papiri u početku uvrstavaju, i na kraju ST3, najnižem segmentu. Važno je napomenuti da je ST3 dio tržišta namjenjen za one kompanije koje ne izvršavaju svoje zakonske obaveze u pogledu objave informacija o svom poslovanju. Ulaganje u te kompanije je zbog toga mnogo rizičnije. Tržište za emitente u stečaju je segment gdje se prebacuju vrijednosni papiri emitenata nad kojima je otvoren stečajni postupak, i ulaganje u ove vrijednosne papire je također povezano sa većim rizikom.

Organizacija tržišta Sarajevske berze je prikazana na slijedećom grafikonu:

Simbol vrijednosnog papira

Simbol je skraćena oznaka za vrijednosni papir koji je uvršten na Berzu. Tako simbol "BHTSR" označava redovne dionice emitenta "BH Telecom" d.d. Sarajevo, dok "BSNLR" iznačava redovne dionice kompanije "Bosnalijek" d.d. Sarajevo, a simbol "SRPVRK1" dionice emitenta "Sarajevska pivara" d.d. Sarajevo.

Dodjelivanje simbola vrijednosnim papirima vrši Registar vrijednosnih papira u FBiH (RVP) na osnovu utvrđene metodologije.

Zvanični službeni kurs

Službeni jedinstveni kurs (= Zvanični službeni kurs) određenog dana je količinom ponderisana aritmetička sredina cijena zaključenih transakcija sa određenim vrijednosnim papirom, koja se određuje na kraju dana trgovanja za taj dan. Drugim riječima rečeno, cijena transakcije kojom je protrgovano 100.000 dionica nekog emitenta će na službeni kurs imati veći uticaj nego cijena transakcije kojom je prometovano samo 1.000 dionica.

Ukoliko određenog dana nije bilo zaključenih transakcija sa određenim instrumentom, službenim kursem se smatra službeni kurs prethodnog dana trgovanja.

U izračun službenog jedinstvenog kursa ne ulaze transakcije zaključenje putem hibridnih načina trgovine (javne ponude, vanredne aukcije) niti vanberzanske transakcije.

Tržišna kapitalizacija

Tržišna kapitalizacija je proizvod aktuelne tržišne cijene određene dionice i broja emitovanih dionica tog emitenta. Predstavlja tržišnu vrijednost predmetne kompanije. Pod *punom* tržišnom kapitalizacijom se podrazumijeva proizvod aktuelne tržišne cijene i ukupnog broja emitovanih dionica. Free-Float tržišna kapitalizacija je tržišna vrijednost samo onih dionica koje su raspoložive za ulaganje, odnosno koje nisu u posjedu strateških investitora.

Čista vs. prljava cijena obveznice

Obveznica je tzv. dužnički vrijednosni papir, koja njenom vlasniku obezbjeđuje periodičnu isplatu kamata. Kamata se najčešće isplaćuje na polugodišnjem nivou. Ako investitor drži obveznicu cijelu godinu, on će dobiti cjelokupnu kamatu za tu godinu. Međutim, "problem" nastaje kada u toku jednog obračunskog perioda dođe do promjene vlasnika. Tada kupac, pored tržišne cijene uspostavljene na Berzi (tzv. clean ili čiste cijene) prodavcu mora platiti i iznos kamata koji je prodavac "zaradio" za period u kojem je on tu obveznicu posjedovao. Kada se na čistu cijenu obveznice doda iznos prispjelih kamata dobije se tzv. prljava cijena (dirty price), koja je u konačnici finalna cijena te obveznice.

Načini trgovine na SASE

Algoritam trgovine je centralni element strukture jednog berzanskog tržišta. Ukoliko pojednostavimo ovu izuzetno kompleksnu oblast, generalno postoje dva načina trgovine – **aukcijski** način i **kontinuirani** način trgovine.

Aukcijski način trgovine: Kod ove vrste trgovine, svi nalozi se sakupljaju u knjizi naloga do jednog određenog momenta (momenta aukcije), kada se na osnovu utvrđenih parametara povežu svi nalozi koje je moguće povezati. Sve transakcije se obavljaju po jedinstvenoj (aukcijskoj) cijeni. Aukcijska cijena se formira na način da se broj trgovanih vrijednosnih papira maksimizira (znači, aukcijska cijena ne mora nužno biti najviša moguća cijena, niti najniža moguća cijena, niti prosjek svih unesenih cijena). (Detalji formiranja aukcijske cijene mogu se pronaći u Pravilima Sarajevske berze.)

Kod ovog algoritma, sva trgovina se obavlja u jednoj ili više dnevnih aukcija. U početku rada SASE, ovo je bio jedini način trgovine. Kako se tržište razvijalo, sve više simbola je prebačeno na efikasniji, moderniji način trgovine – kontinuiranu trgovinu.

Kontinuirani način trgovine: Kao prvo treba istaći da i kontinuirana trgovina počinje sa (inicijalnom) aukcijom, gdje se cijena otvaranja formira u skladu sa pravilima koja važi kod aukcijskog načina trgovine. Međutim, za razliku od aukcijske trgovine, kod kontinuirane trgovine „prava trgovina“ tek tada počinje.

Nakon što se aukcijom otvori tržište, transakcije se zaključuju čim se dva naloga (kupovni i prodajni) poklope u pogledu cijene. Teoretski, svaka transakcija se ovdje može zaključiti po drugoj cijeni, za razliku od aukcijske trgovine, gdje se sva trgovina obavlja po jednoj jedinstvenoj cijeni.

Parametar	Aukcijska trgovina	Kontinuirana trgovina (MFTS)
Faza unosa naloga	09:00 – 11:0x i 11:0x – 13:0x	09:00-13:30
Otvoreno tržište (zaključivanje transakcija)	11:0x i 13:0x	10:0x – 13:30
Zatvoreno tržište	13:30	13:30
Cijene transakcija	Maks. 2 različite (jedna u 11:0x, druga u 13:0x)	Svaka transakcija moguća po različitoj cijeni
Cjenovna ograničenja	Tržišni / limitirani / limitirani sa diskrecijom	Tržišni / limitirani / limitirani sa diskrecijom
Vremenska ograničenja	Dnevni / Otvoreni / do određenog datuma	Dnevni / Otvoreni / do određenog datuma
Posebni uslovi izvršenja	☐	☒

Dinamički i statički limiti

Dinamički i statički limiti su zaštitni mehanizmi koji trebaju da spriječe nekontrolisane poraste ili padova cijena, te da obezbijede svim investitorima mogućnost djelovanja na izmjenjene tržišne uslove.

Statički limiti: Statički limit su primjer tzv. tvrdih limita. Oni se definišu kao maksimalno dozvoljena procentualna promjena na referentnu cijenu – zadnji zvanični kurs određenog simbola. Raspon koji definišu statički limiti kreće se od +/- 10% za simbole koji su na Kotaciji Berze, pa do +100 / -90% za simbole kojima se trguje na zadnjem subsegmentu Slobodnog tržišta, ST3. Ako investitor izda brokeru nalog sa cijenom koja je izvan statičkih limita, sistem će takav nalog prihvatiti, ali će mu dodijeliti *neaktivni* status. Do kada će on ostati neaktivan?

Sve do trenutka kada cijena iz tog naloga ne bude unutar dozvoljenih statičkih limita. Naime, budući da je referentna cijena za statičke limite zadnji službeni kurs jednog simbola, a taj kurs se tokom vremena mijenja, nakon određenog vremena će i cijena iz neaktivnog naloga biti u dozvoljenim limitima, nakon čega se ovaj nalog automatski aktivira.

Svrha statičkih limita je da spriječi ili uspori ekstremne padove ili poraste vrijednosti vrijednosnih papira u kratkom vremenskom roku. U određenim okolnostima (kada se vrijednosnim papirom nije trgovalo duže od šest mjeseci), Berza može privremeno ukinuti statičke limite, i omogućiti slobodno formiranje nove referentne cijene. O ovom koraku Berza dan prije obavještava sve učesnike na tržištu i javnost putem svoje web-stranice.

Dinamički limiti: Za razliku od statičkih limita, dinamički limiti su istovjetni za sve vrijednosne papire koji su uvršteni na berzansko tržište i iznose +/- 3%. Oni predstavljaju "mekane" limite, i bazirani su ne na cijeni određenog naloga, nego na cijeni po kojoj bi se određena transakcija zaključila. Ako bi se, nakon unosa određenog naloga, na tržištu zaključila transakcija po cijeni koja odstupa za više od 3% od referentne cijene, trgovina se prekida i organizuje se tzv. prekidbena aukcija (detaljnije u nastavku). Svrha dinamičkih limita *nije da spriječi trgovinu* izvan propisanih ograničenja, nego da i ostatku tržišta ukaže na činjenicu da se kod određenog simbola "nešto interesantno događa", kako bi i drugi potencijalno zainteresovani za taj simbol mogli reagovati.

Prekidbene aukcije: Nakon što se probiju dinamički limiti kod određenog simbola, cjelokupna trgovina sa tim simbolom se privremeno, na period od 15 minuta prekida. Svi učesnici se automatski obavještavaju o prekidbenoj aukciji, i slijedi period u kojem je moguće unositi nove, mijenjati ili povlačiti postojeće naloge kod ovog simbola. Nakon protoka 15 minuta, organizuje se aukcija kojom se definiše nova referentna cijena za predmetni simbol.

Važno je napomenuti da se probijanje dinamičkih limita (i aktiviranje prekidbenih aukcija) može desiti više puta u jednom danu kod određenog simbola. Međutim, statički limiti kod tog simbola se na taj način ne mogu probiti.

Posebni (specijalni) uslovi izvršenja

Posebni uslovi izvršenja nalozi kod kojih se izvršenje naloga uvjetuje određenim uslovom koji je odredio klijent. Na Sarajevskoj berzi se koriste tri vrste naloga sa posebnim uslovima izvršenja:

- Sve ili ništa nalog (All-or-Nothing): Investitor želi da kupi ili proda isključivo cjelokupnu količinu iz svog naloga; on ne želi "parčanje" svog naloga na način da se samo dio količine ispuni. Ovaj nalog će se od sistema trgovine "preskakati" sve dok ne bude moguće ispuniti ga u cjelosti.

- Minimalna količina kod prve transakcije: Investitor je odredio da se kod prvog izvršenja naloga mora kupiti / prodati određena minimalna količina vrijednosnih papira iz cjelokupne količine u nalogu. Nakon što se ovaj uslov ispuni, moguće je izvršenje i manjih količina.

- Minimalna količina kod svake transakcije: Investitor je odredio da se određena, minimalna količina mora prometovati svaki put kada se nalog izvršava.

Nalog sa minimalnim količinama (prve ili svake transakcije) moguće je koristiti ukoliko je vrijednost minimalne količine minimalno 1.000 KM.

Mogućnost izdavanja različitih vrsta naloga sa posebnim uslovima izvršenja ograničena je [algoritmom trgovine](#) kojim se određenim [simbolom](#) trguje.

Indeksi

Berzanski indeks je zbirni pokazatelj kretanja cijena *određene grupe* vrijednosnih papira. On omogućuje da se „na jedan pogled“ ocijeni stanje na tržištu za određeni dan ili za određeni vremenski period.

Svaki indeks imaju svoju metodologiju, kojom se definiše koji vrijednosni papiri mogu ući u sastav indeksa, kako se izračunava vrijednost indeksa, da li se vrši ograničavanje učešća pojedinog učesnika u indeksu, redovne i vanredne revizije i bazni datum i vrijednost.

Sarajevska berza izračunava i objavljuje slijedeće indekse:

- **BIFX:** „Bosnian Investment Fund IndeX“ – prati kretanje cijena dionica 11 zatvorenih investicionih fondova (ZIF-ova, bivših PIF-ova). BIFX je prvi indeks koji je SASE počela objavljivati.
 - **SASX-10:** „Sarajevo Stock Exchange IndeX 10“ – prati kretanje 10 najvećih kompanija na domaćem tržištu, mjereno po tržišnoj kapitalizaciji i učestalosti trgovine. SASX-10 je ponderisani indeks, a kao ponder se koristi tržišna kapitalizacija učesnika u indeksu. Prilikom izračuna tržišne kapitalizacije, u obzir se uzima samo onaj dio kapitalizacije koji je dostupan investitorima („free-float“). Zbog velikih razlika u tržišnoj kapitalizaciji učesnika u indeksu, učešće pojedinog učesnika je ograničeno na maksimalno 20% („capping“). Na Istanbulskoj berzi je kreiran fjučers baziran na SASX-10, koji omogućuje da tamošnji investitori participiraju u kretanju cijena na domaćem tržištu kapitala.
 - **SASX-30:** „Sarajevo Stock Exchange IndeX 30“ – Prati kretanje cijena 30 najlikvidnijih dionica sa Slobodnog tržišta SASE. SASX-30 je neponderisani indeks, što znači da svaki učesnik u indeksu ima jednak uticaj na njegovo kretanje.
 - **SASX Islamic:** SASX-Islamic je indeks kreiran u saradnji sa domaćom Bosna Bank International. On prati kretanje grupe od 25 dionica čiji emitenti posluju na način koji je prihvatljiv za investitore koji ulažu isključivo u halal-biznis.
 - **SASX Fundamental:** Najnoviji indeks SASE, kod kojeg se kao ponder učešća pojedinog učesnika u indeksu ne koristi tržišna kapitalizacija, nego skup fundamentalnih pokazatelja.
-

Finansijski izvještaji

Finansijski izvještaji predstavljaju završnu fazu računovodstvenog procesiranja (prikupljanja i obrade) podataka i pojavljuju se kao nosioci računovodstvenih informacija. Cilj finansijskog izvještavanja je informisanje zainteresovanih korisnika o finansijskom položaju kompanije i uspješnosti njenog poslovanja. Informacije su sadržane u nizu finansijskih izvještaja od kojih su glavni:

- Bilans stanja (Bilanca)
- Bilans uspjeha (Račun dobiti i gubitka)
- Izvještaj o gotovinskim tokovima (Izvještaj o novčanim tokovima)
- Izvještaj o promjenama na kapitalu (Izvještaj o promjenama vlasničke glavnice)

Osim ovih izvještaja, sastavni dio periodičnih finansijskih izvještaja su i bilješke uz finansijske izvještaje, čija je funkcija da detaljnije pojasne sadržaj finansijskih izvještaja.

Svi navedeni izvještaji su međusobno povezani i upućeni jedni na druge. Neki od njih su statičkog karaktera (kao na primjer Bilans stanja), budući da prikazuju situaciju u određenoj tački vremena, dok su drugi (kao na primjer Bilans uspjeha) dinamičkog karaktera, pošto prikazuju kategorije u određenom vremenskom periodu. Posmatrani zajedno, ovi izvještaji daju sliku o zdravstvenom stanju kompanije, što omogućuje između ostalog i investitorima da na osnovu njih donose racionalne ekonomske odluke.

Bilans stanja

Bilans stanja je finansijski izvještaj koji sistematizirano prikazuje stanje imovine kojom kompanija raspolaže kao i obaveza i kapitala u određenom vremenskom trenutku - na kraju kvartala, polugodišta ili godine. Ona predstavlja *dvostruki prikaz imovine*, jednom prema pojavnom obliku a drugi put prema porijeklu, odnosno vlasničkoj pripadnosti te imovine. Imovina se naziva Aktiva (AOP 001 - AOP 067), a izvori te imovine Pasiva (AOP 101 - AOP 168).

Bilans uspjeha

Za razliku od Bilansa stanja, koji prikazuje finansijski položaj kompanije u određenom vremenskom trenutku, Bilans uspjeha prikazuje aktivnosti kompanije u određenom vremenskom razdoblju - kvartalu, polugodištu ili godini. Osnovne kategorije Bilansa uspjeha su prihodi, rashodi i njihova razlika - dobit ili gubitak.

Gotovinski tokovi (Izvještaj o novčanim tokovima)

Ovaj izvještaj pokazuje izvore pribavljanja i način upotrebe novca. Osnovni elementi ovog izvještaja su primici i izdaci novca (=gotovinski tokovi). Da bi se utvrdilo koliko je kompanija sposobna stvarati novac iz svojih *redovnih* aktivnosti i da li je to dovoljno za obavljanje redovne djelatnosti, primici i izdaci novca se razvrstavaju u tri osnovne kategorije:

- gotovinski tokovi iz poslovnih aktivnosti (novčani primici na osnovu prodaje roba / pružanja usluga; od provizija i naknada; od osiguravajućih društava; novčani izdaci na osnovu plaćanja dobavljačima za isporučenu robu ili usluge, vezane za porez na dobit...)

- gotovinski tokovi iz ulagačkih (investicijskih) aktivnosti: vezane su uz promjene na dugoročnoj imovini. Primjeri: novčani primici na osnovu prodaje nekretnina, opreme i druge materijalne i nematerijalne imovine).
- gotovinski tokovi iz finansijskih aktivnosti: aktivnosti vezane uz finansiranje poslovanja - novčani primici od emisije vrijednosnih papira, primljenih kredita; novčani izdaci za otkup vlastitih dionica, za isplatu dividende, kamate, otplate kredita.

Razlika između izvještaja o gotovinskim tokovima shodno direktnoj i indirektnoj metodi: Kod direktne metode navode se ukupni primici i ukupni novčani izdaci razvrstani po osnovnim aktivnostima (poslovnim, investicijskim i finansijskim), dok se kod indirektno metode poslovne aktivnosti ne iskazuju kao bruto primici / izdaci, već se neto dobit ili gubitak usklađuje za efekte transakcije nenovčane prirode.

Izveštaj o promjenama na kapitalu (vlasničke glavnice)

Ovaj izvještaj pruža dodatne informacije o *promjenama* koje su nastupile na svim pozicijama kapitala (glavnice) unutar obračunskog perioda, za razliku od Bilansa stanja, gdje se kod kapitala prikazuju samo početne i krajnje vrijednosti.